

ІІІ. РЕКРЕАЦІЙНА ГЕОГРАФІЯ І ТУРИЗМ

УДК 911.3 : 796.5

Г. Ю. Сидоренко

ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: КІНЕЦЬ ТРАДИЦІЙНОМУ ТУРИЗМУ?

Стаття присвячена одному з видів туризму – віртуальному. Робота представляє собою опис віртуального туризму, сильних і слабких сторін, а також порівняння даного виду туризму із традиційним.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день інформаційні технології проникають у глибини людського життя, змінюючи його, і туризм не є винятком. Під впливом новітніх технологій можна подорожувати, знаходчись вдома чи на роботі, і, навіть, не витрачати на це грошей. Чи означає це, що віртуальний туризм може витіснити традиційний?

Мета дослідження: вивчити специфічні риси віртуального туризму і відповісти на поставлення вище питання.

Викладення основного матеріалу. У сучасному суспільстві, під впливом процесів глобалізації і технологічного розвитку, виникає новий вид туризму, новий простір для відвідування – віртуальний. Згідно із Stephen Wearing, віртуальний туризм – це вид туризму без подорожі, подорож без фізичного переміщення – переміщення, яке відбувається в уяві, а дестинація знаходитьться у зображені, а не у географічній локації [4]. Віртуальний туризм надає туристам можливість подорожувати, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології (комп'ютери, телефони тощо). Згідно із Dimitrios Buhalis IKT (інформаційно-комунікаційні технології), які використовуються у сфері туризму, включають: апаратне забезпечення (наприклад, механічні та електронні пристрої), програмне забезпечення та комп'ютерні мережі [1]. У віртуальному світі зовнішнє відображення відбувається не тільки на екрані, а й у знаннях і досвіді. Адже відвідувачі віртуальної реальності можуть за допомогою аудіовізуальних способів спілкуватися з іншими онлайн-мандрівниками, пізнавати нову інформацію тощо [2]. Віртуальний туризм є досить різностороннім і включає наступне: звичайне відвідування сайтів з фотографіями, статтями та відео, стеження за онлайн-щоденниками, участь у віртуальних турах (прогулянка по місту чи музею) або занурення у віртуальні світи («віртуальні реальності») [3]. Віртуальному туризму характерні наступні особливості:

- подолання меж часу і простору (світ представлений поза часом і простором, віртуальний туризм дає можливість для відвідувачів з'являтися в одній частині світу, знаходчись фактично в іншій);

- інтерактивність (мається на увазі комунікація між людьми і комп’ютерами. Віртуальний туризм використовує різноманітні датчики для взаємодії із багатовимірним інформаційним простором);
- високі технології (віртуальний туризм є результатом поєднання туризму з інформацією і технологіями віртуальної реальності, а отже даний вид туризму не може існувати без високих технологій);
- економія (віртуальний туризм робить подорож дешевшою);
- різносторонні відчуття (можливість відвідувачів віртуальних турів, світів сприймати зображення, звуки, отримувати досвід та інші складові сприйняття) [2].

Віртуальний туризм має сильні сторони, так точно, як і обмеження. Віртуальний туризм робить подорож більш простою і доступною. Набагато дешевше здійснити віртуальний тур, ніж придбати квиток (на літак, потяг, автобус тощо) та оплатити готель. Більш того, туристам не треба більше витрачати ані гроші, ані час на отримання візи. Крім того, віртуальна подорож є більш безпечною: для туриста, якщо він хоче відвідати небезпечне місце (території військових дій, надзвичайних ситуацій тощо), і для екологічного стану середовища (віртуальний турист не забруднює природне середовище).

Іншою позитивною стороною віртуального туризму є комфортабельність: набагато зручніше здійснювати подорож сидячи у кріслі, аніж провести 15 годин у літаку. Турист також може контролювати час, коли йому зручніше підключитися до віртуальної світу, зробити паузу чи передивитися повтор. Але найбільшою перевагою є те, що люди, які ніколи б не змогли подорожувати у реальному світі (люди з обмеженнями, похилого віку, важкохворі, бідні), можуть здійснити подорож за допомогою віртуального туризму. Постає запитання, чому ж даний вид туризму повністю не замінить традиційний?

По-перше, віртуальний туризм не в змозі забезпечити усіма п’ятьма відчуттями (запах, дотик, смак, звук і зорове сприйняття) одночасно так, як традиційні види туризму. У віртуальному туризмі акцент робиться на візуальному сприйнятті, в той час, як для багатьох людей важливим є відчувати на дотик. Більш того, «картинка» у віртуальному просторі (навіть, якщо мова йде про 3D зображення, де передається не тільки колір, а й об’єм) не є стовідсотково ідентичною тому, що люди спостерігають насправді, коли перебувають в тому чи іншому місті подорожі. До того ж є різниця між віртуальним і традиційним туризмом з точки зору емоційного сприйняття. Безумовно, емоції (радість, здивування тощо) присутні в обох випадках, але емоційний рівень – різний. Прикладом може бути сафарі-тур по Африці, або

політ на повітряній кулі, де реальний турист, окрім позитивних емоцій, може відчувати страх висоти, смерті чи травмування. В той же час віртуальний турист може бути враженим, задоволеним, але точно не замислиться про можливість власної загибелі чи ушкодження.

Висновки. Віртуальний туризм – це вид туризму, за допомогою якого люди, використовуючи високі технології, здійснюють подорожі до різних країн, атракцій або новостворених світів, але не у реальному просторі, а у віртуальному (уявному). Маючи багато сильних сторін: здешевлення подорожі, відсутність візових формальностей, економія та керування часом тощо, віртуальний туризм характеризується певними обмеженнями, які лімітують його можливості. Саме тому віртуальний туризм не в змозі замінити реальний (традиційний) туризм, і є лише додатком, що розширює туристичні можливості, дестинації та аудиторію. Проте не виключено, що це лише питання часу.

Література

1. Buhalis D. eTourism: information technology for strategic tourism management / D. Buhalis. – GB, Harlow: Financial Times Prentice Hall, 2003 – 408 p.
2. Digital culture and e-tourism: technologies, applications and management approaches / M. Lytras, P. Ordóñez de Pablo, E. Damiani, L. Diaz. – USA: Information Science Reference, 2010. – 270 p.
3. Tourism Mobilities: Places to Play, Places in Play. / M. Sheller, J. Urry. – GB: Routledge Ltd, 2004. – 253 p.
4. Wearing S. Tourist Cultures: Identity, Place and the Traveller / S. Wearing, D. Stevenson, T. Young. – GB: SAGE, 2009. – 185 p.

Summary

G.Y. Sydorenko. **Virtual Tourism: The end of the traditional tourism?**

The article is about a quite new type of tourism – virtual. This work presents a description of virtual tourism, its advantages and limitations as well as a comparison with a traditional tourism. The purpose of the article is to explore selected type of tourism and answer the question if virtual tourism can replace the traditional one.

УДК 913 (477.44): 338.48

Г.В. Чернова

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ВІННИЧЧИНИ

У статті розглядаються особливості та перспективи розвитку ресторанного господарства Вінницької області. Виявлені територіальні відмінності у забезпечені підприємствами ресторанного бізнесу у межах регіону, розглянуті нові ефективні стратегії розвитку підприємств галузі на прикладі кейтерингу.

Постановка проблеми. Виникнення суспільно-організованих форм задоволення потреб людей у харчуванні поза домом сягає глибоким корінням у минуле. Виникнувши в епоху феодалізму, усуспільнення процесу приготування